



## KELAJAK AVLOD-UCHINCHI RENESSANS BUNYODKORLARI

**Xo'jamova Gulsevar Abdullajon qizi**

Andijon davlat universitetining Pedagogika

instituti 1-bosqich talabasi

Telefon raqami: 337577004

E-mail: muhammadaminxojamov3@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6333015>

### MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 15 -fevral 2022

Ma'qullandi: 20-fevral 2022

Chop etildi: 25 - fevral 2022

### KALIT SO'ZLAR

*Kreativ fikrlash, madaniyat o'chog'i, kompleks, ma'nan yetuk, intellektual salohiyat, texnik ijodkorlik, strategiya, renessans, globallashuv.*

### ANNOTATSIYA

*Ushbu maqolada, bugungi shiddat bilan yangilanib borayotgan davrda butun jamiyatning ustuvor vazifasiga aylangan Yangi O'zbekistonni yuksak taraqqiyot bosqichiga ko'tarishdek ezgu niyatga yangicha va mustaqil fikrlaydigan, o'z Vatanini jonidan ortiq sevadigan, uning yorug' kelajagi uchun sadoqat bilan xizmat qiladigan salohiyatli va barkamol yoshlarni tarbiyalash va mamlakatimizda poydevori qo'yilgan Uchinchi Renessans davrining yosh-avlod ta'lim va tarbiyasi, ma'naviy fikrlashiga ta'siri haqida bayon qilingan.*

**Kirish.** Mustaqilligimizning poydevorini mustahkamlashda, mamlakatimiz taraqqiyotida, O'zbekistonning buyuk davlatga aylanishida ta'lim-tarbiya ishlarini oqilona yo'lga qo'yish, fuqarolarni zamonaviy ilm-fan, madaniyat, texnika va texnologiya yutuqlari bilan muntazam ravishda tanishtirib borish benihoya katta ahamiyatga ega. Chunki taraqqiyot taqdirini ma'naviy jihatdan yetuk, texnikaviy bilimlar va murakkab texnologiyani egallagan, irodasi baquvvat, iymoni butun, zamonaviy fikrlaydigan, yuksak salohiyatli odamlar hal etadi. Kelajak taqdirimizga hal qiluvchi ta'sir ko'rsatadigan asosiy omil fan-texnika, madaniyat, ma'rifat, ta'lim-tarbiya, ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar borasidagi yangiliklar va yutuqlarni, jahon mamlakatlari tajribalarini keng qo'lashda

o'rganish, rivojlantirish va hayotga joriy etishdan iborat hisoblanadi.[1] Hozirgi davrda xalqimiz eng rivojlangan mamlakatlarga xos hayot darajasiga erishish, yangi jamiyat qurishdek ulug'vor maqsadlar bilan yashamoqda. Mamlakatimizning zamonaviy va jozibador qiyofasini yaratish, Yangi O'zbekistonni barpo etish vatandoshlarimizning asosiy maqsad-muddaosiga aylandi desak, adashmagan bo'lamiz. Bu borada bir fikrni alohida ta'kidlash joizki, keyingi yillarda hayotimizning barcha sohalarida keng qamrovli va tub o'zgarishlar amalga oshirilmoqda va ijobiy natijalarga erishilmoqda. Eng quvonarlisi, bu ijobiy natijalar ulg'ayib borayotgan yosh-avlod orqali amalga oshirilmoqda. Bugungi globallashuv davrida barkamol avlod haqida qayg'urish, sog'lom, yuksak



ma'naviyatli yoshlarni tarbiyalashga intilish jamoatchilik oldida turgan vazifadir. Shuning uchun ham, mustaqillikning ilk kunlaridanoq yoshlar ta'lim-tarbiyasi, ularning ma'naviyatini yuksaltirish sohasidagi islohotlarning tizimli, bosqichma-bosqich amalga oshirishga alohida e'tibor berildi. Jumladan, har bir o'sib-ulg'ayayotgan avlodning amal qilishi lozim bo'lgan odob-axloq qoidalari jamiyatda tinchlik-osoyishtalik, barqarorlikning qaror topishida ham muhim omil sanaladi. Shu bois yoshlarga oid ilk qonunlar aynan shu siyosatga qaratilgan. Shuningdek, "Sog'lom avlod yili", "Yoshlar yili", "Barkamol avlod yili", "Sog'lom bola yili" davlat dasturlari, 2014-yil 6-fevralda "O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishga qaratilgan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-2124-sonli qaror va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar sog'lom, yuksak ma'naviyatli, barkamol avlodni tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda. Bugungi kunga kelib mamlakatimizda ulkan uyg'onish davri bo'lgan Uchinchi Renessans davriga ilk poydevor qo'yildi.

#### **Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili.**

Jamiyat taraqqiyotida, yurt, millat taqdirida o'sib kelayotgan yosh avlodning jismoniy va ma'naviy barkamolligi, intellektual salohiyati muhim o'rin tutadi. Zero, davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "Dunyo shiddat bilan o'zgarib, barqarorlik va xalqlarning mustahkam rivojlanishiga raxna soladigan turli yangi tahdid va xavflar paydo bo'layotgan bugungi kunda ma'naviyat va ma'rifatga, axloqiy tarbiya, yoshlarning bilim olish, kamolga yetishga intilishiga

e'tibor qaratish har qachongidan ham muhimdir".

O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida belgilangan yoshlarga oid davlat siyosatini takomillashtirish, yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning barkamol bo'lib voyaga yetishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratish borasida bir qancha muhim hujjatlar qabul qilindi, amaliy ishlar yo'lga qo'yildi, muayyan natijalarga erishildi. Shunday bo'lsa ham, bu borada bajariladigan ishlar hamisha keng ko'lamlil bo'lib, o'z dolzarbligini saqlab qolaveradi. Shu nuqtayi nazardan, Prezidentimiz rahbarligida 2019-yil 19-martda "Yoshlar bilan ishlashni samarali tashkil etishda madaniyat, san'at, sport, axborot texnologiyalari, kitob o'qishga qiziqishini oshirish bo'yicha 5 ta muhim tashabbusni amalga oshirish to'g'risida" o'tkazilgan video-selektor yig'ilishida yoshlarni rivojlantirishga qaratilgan masalalar muhokama qilindi va sohalarga taalluqli 5 ta muhim tashabbus ilgari surildi. Ushbu tashabbus orqali yosh avlodning bo'sh vaqtlarini unumli o'tkazish, ularni kasb-hunarga yo'naltirish, estetik didni rivojlantirish, ulardagi barkomillik sifatlarini o'stirish nazarda tutilgan.

#### **Tadqiqot metodologiyasi.**

Prezidentimiz tomonidan yoshlarga e'tiborni kuchaytirish, ularni madaniyat, san'at, jismoniy tarbiya va sportga keng jalb etish, ularda axborot texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish, yoshlar o'rtasida kitobxonlikni targ'ib qilish, xotin-qizlar bandligini oshirishga qaratilgan 5ta muhim tashabbusni ilgari surganligi hech



kimga sir emas. Birinchi tashabbus yoshlarning musiqa, rassomlik, adabiyot, teatr, va san'atning boshqa turlariga qiziqishlarini oshirish bo'yicha.

Ikkinchi tashabbus yoshlarni jismoniy chiniqtirish va sport sohasida o'z qobiliyatini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlar yaratib berish masalalari bo'yicha.

Uchinchi tashabbus aholi va yoshlar o'rtasida kompyuter texnologiyalari va

internetdan samarali foydalanishni tashkil etish masalalari bo'yicha.

To'rtinchi tashabbus aholi, ayniqsa, yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ular o'rtasida kitobxonlikni keng targ'ib qilish masalalari bo'yicha.

Beshinchi tashabbus xotin-qizlarni ish bilan ta'minlash ishlarini tizimli tashkil etish masalalari bo'yicha.[1]



**1-rasm**

**Tahlil va natijalar.** Davlatimiz rahbari prezidentlik faoliyatining dastlabki kunlaridanoq mamlakatimiz uchun eng katta muammo bu - bugungi zamon talablariga mos yosh kadrlar yetishmasligini, barcha sohada innovatsion va kreativ fikrlaydigan, ilg'or texnologiyalarni o'zlashtirgan mutaxassislarga ehtiyoj juda yuqori ekanini ta'kidlab keladi. Chunki murakkab o'tish davrida ta'lim sifati pasayib ketdi.

Shu bois Prezidentimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoyev bu masalaga o'z tashvishi va dardidek qaradi, yurtimizning ertangi kuni zamonaviy yosh kadrlarga bog'liq ekanini alohida ta'kidlab, buning uchun ta'im tizimini tubdan takomillashtirish, yoshlarni vatanparvarlik ruhida, yuksak ma'naviyat egalari etib tarbiyalashni-ustuvor vazifa sifatida o'rtaga qo'ydi. Haqiqatan ham, rivojlangan davlatlar tarixiga nazar



tashlaydigan bo'lsak, ularda jamiyat hayotini o'zgartirishga qaratilgan islohotlar, avvalo, yosh avlodni tarbiyalash tizimidan, so'ngra ta'lim tizimi masalalaridan boshlanganini ko'ramiz. Chunki yoshlar ta'lim-tarbiyasini tartibga solmay turib shaxsni, jamiyatni o'zgartirib olmaydi. Davlatimiz rahbari ta'kidlaganidek, O'zbekistonning ertangi kuniga ishonchni mustahkamlash, ajdodlarga munosib bo'lgan yoshlarni tarbiyalash bugungi jamiyatning asosiy maqsadidir. Darhaqiqat, bugungi kunda aholining asosiy qismini tashkil etadigan yoshlarning hali to'la yechilmagan muammolariga e'tiborni jalb etish, sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalash faqat davlat organlari, ta'lim muassasalarigina emas, balki keng jamoatchilikning ishtirokini ham talab qiladi. Ushbu muhim strategik vazifani hal qilish hozirgi kunda ko'p jihatdan oila, mahalla, ta'lim muassasalari va fuqarolik jamiyati institutlarining birgalikda samarali faoliyat olib borishini talab etadi. Ayni vaqtda bugungi shiddatli zamon, hayotning o'zi yosh avlod tarbiyasi borasida oldimizga yangi-yangi, o'ta muhim va dolzarb vazifalarni qo'yimoqda. (1)

O'zbekistonda sog'lom avlodni tarbiyalashda jismoniy tarbiya va sport ham yuksak ahamiyatga ega ekanligini alohida ta'kidlab o'tish lozim. Shunga ko'ra, shaxsan Prezidentimizning tashabbusi bilan O'zbekistonda o'quvchi va talaba yoshlar o'rtasida samarali natija beruvchi sport o'yinlarni ko'paytirish davlat dasturlari belgilangan. Jumladan "2003-2009-yillar mobaynida Jamg'arma mablag'lari hisobidan respublikada namunaviy loyihalar bo'yicha 1117 ta sport obyektlari barpo etildi va

foydalanishga topshirildi".(2) Uyg'onish Uchinchi Renessans davrining asosiy namunasi bo'lgan uzluksiz ta'lim-tarbiya tizimi borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlaridan Prezident maktablarining tashkil etilishi chinakamiga Uchchi renessans davrining poydevori bo'ldi. Mamlakatimizning kelgusi jadal taraqqiyoti yosh iste'dod egalarini aniqlash, iqtidorli bolalarni saralash va o'qitish tizimini takomillashtirish, o'sib kelayotgan avlodning intellektual imkoniyatlarini yuzaga chiqarishni taqozo etmoqda. Prezident maktablari bu borada muhim qadam bo'lib, har tomonlama yetuk, jamiyatimizga munosib kadrlarni tarbiyalashda mustahkam poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Davlatimiz rahbari Prezident maktabining faxriy mehmonlar kitobiga dastxat yozib qoldirgan: Unda jumladan, shunday so'zlar bor: "Bugungi kunda yurtimizda yosh-avlod ta'lim-tarbiyasini rivojlantirish umummilliy maqsadga, umumxalq harakatiga, butun jamiyatning ustuvor vazifasiga aylanmoqda. Yangi O'zbekistonimizni - yuksak taraqqiyot bosqichiga ko'tarishdek ezgu niyatimizga yangicha va mustaqil fikrlaydigan, o'z vatanini jonidan ortiq sevadigan, uning yorug' kelajagi uchun sadoqat bilan xizmat qiladigan, fidoyi yoshlarni tarbiyalash orqali erishamiz. Ana shunday salohiyatli va barkamol kadrlarni tayyorlash maqsadida respublikamizning har bir hududida mutlaqo zamonaviy shakldagi ta'lim muassasalari - Prezident maktablarini tashkil etdik. Men ishonaman, bu maskanlar jonajon O'zbekistonimizning ertangi taqdirini o'z qo'lga olishga, globallashuv davrida keskin bellashuv va



raqobatlarida g'olib bo'lishga qodir shaxslarni-yangi Xorazmiylar, Farg'oniylar, Beruniylar, Ulug'beklarni tarbiyalab yetishtiradi. Poytaxtimiz Toshkent shahrida faoliyat boshlagan Prezident maktabi xalqimizning ulug'vor va oliyjanob orzu-niyatlarini ro'yobga chiqarishda barcha namuna bo'lishiga tilakdoshman". Shuni unutmaslik kerakki, kelajagimiz poydevori bilim dargohlarida yaratiladi, boshqacha qilib aytganda, xalqimizning ertangi kuni qanday bo'lishi farzandlarimizning bugun qanday ta'lim va tarbiya olishiga bog'liq. Yoshlarning kelajakdagi taqdiri va istiqboli haqida o'ylar ekanmiz, bugungi globallashuv davrida yosh barkamol avlodni ma'naviyatini yuksaltirishda yuqoridagi omillarga alohida e'tibor berish maqsadga muvofiq bo'ladi.

**Tahlil va natijalar.** Davlat va jamiyat hayotida tub islohotlar, o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, ta'lim tizimga berilayotgan e'tibor va sarmoya barchasidan kuchli. Maktabgacha ta'lim muassasalaridan tortib oliy ta'lim muassasalarigacha barchasida prezidentimizning farmon va qarorlariga "labbay" deya javob qaytarilib, islohotlarning tub mazmun-mohiyatiga e'tibor bergan holda, islohotlarning

barchasi ta'lim tizimiga bosqichma-bosqich joriy etilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, xilma-xil usullarda olib borilayotgan ta'lim va tarbiya jarayonlari jismonan sog'lom, ma'naviy barkamol yoshlarni tarbiyalab voyaga yetkazishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zero, yangi ming yillikda davlatlarning, xalqlarning taqdirini moddiy boyluk emas, balki intellektual salohiyati yetuk va yuksak ma'naviyatli yoshlar hal etadi. Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasida yoshlar ma'naviyatini yuksaltirishda ta'lim va tarbiyaning o'rni muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shuning uchun ham mamlakatimizda ta'lim-tarbiya jarayoni uzluksizligi va uzviyligini ta'minlash borasida samarali ishlar amalga oshirib kelinmoqda.

#### **Xulosa va takliflar.**

Bugungi yosh avlodning ta'lim-tarbiyasi uchun yetarlicha e'tibor qaratilmoqda. Zamonaviy ko'rinishdagi ta'lim muassasalari so'nggi rusumdagi axborot texnologiyali bilan jihozlanmoqda. O'qitish tizimiga esa yangi pedagogik texnologiyalar joriy etilmoqda. "Yangi O'zbekiston maktab ostonasidan boshlanadi",-- deganda prezidentimiz ming bor haq edilar. Zero, yosh avlod qanchalik bilimli, salohiyatli, tarbiyali bo'lib kamol topsa

#### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Lex.uz
2. Karimov. I.A. Amalga oshirilayotgan islohotlarimizni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyati qurish – yorug' kelajagimizning asosiy omilidir. - Toshkent: O'zbekiston, 2013. –B.40
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. Sport obyektlaridan foydalanish samaradorligini oshirish borasidagi qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. 2010-yil 5-may// Xalq so'zi,2010-yil 6-may
4. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch" –Toshkent:Ma'naviyat., 2008. –B.61.